

SXEDIO.FB2

27.6.1943: Ο ΠΛΟΥΤΗΣ ΣΕΡΒΑΣ ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ ΜΕ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΚΕΛ ΤΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΑΣΗ ΠΟΥ ΤΗΡΗΣΕ ΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ, ΤΟΥ ΝΑΖΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΦΑΣΙΣΜΟΥ

Στις κατηγορίες της εφημερίδας "Ελευθερία" αλλά και αντιπάλων του ΑΚΕΛ για τη στάση του έναντι του πολέμου, αλλά και για τους λόγους που είχαν οδηγήσει τελικά το κόμμα να πάρει την απόφαση σ' αυτή, έστω και μετά από τέσσερα χρόνια από την ημέρα που άρχισε ο πόλεμος, απάντησε ο Γενικός Γραμματέας του Κόμματος, Πλουτής Σέρβας σε μακρά ομιλία του στην Παγκύπρια Συνδιάσκεψη του ΑΚΕΛ στις **27 Ιουνίου 1943** (Ανεξάρτητος **3-9 Ιουλίου 1943**).

Είπε ο Σέρβας:

"Είναι γεγονός, ζωντανό και παραδεχτό- και κανείς επιτήδειος εχθρός δεν μπορεί να το παραγνωρίσει- ότι κατά την **2ην Ιουνίου** η Κύπρος μας παρουσίασε το πιο λαμπρό παράδειγμα μεγαλειώδους πράξης, υπέρ του συμμαχικού αντιφασιστικού αγώνα. Τα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα αυτής της μεγαλειώδους πράξης είναι:

ΠΡΩΤΟ: Το φωτεινό, ιστορικό γνώσιο δημοκρατικό σύνθημα της **16ης Ιουνίου του 1943**, που αγκαλιάζει όλους τους σκοπούς της κυπριακής συμμετοχής, σ' αυτόν τον αντιφασιστικό πόλεμο. Εμπρός για ενεργότερη εθελοντική συμμετοχή του Κόμματος στον αγώνα για τη λευτεριά της Ελλάδος, για τη λευτεριά της Ελλάδος για τη λευτεριά των Χιτλεροκρατούμενων λαών, για το εθνικό, πολιτικό, κοινωνικό μέλλον της νήσου μας.

ΔΕΥΤΕΡΟ: Ενα μεγαλειώδες, μοναδικό και κατά την όλη διάρκεια του σημερινού πολέμου παράδειγμα που δόθηκε την ίδια ακριβώς μέρα που ρίχθηκε το σύνθημα. Τα **11** από τα **17** μέλη της Κ.Ε. εντέλλονται να καταλάβουν θέση κάτω από τα προστάγματα των αξιωματικών των ενόπλων βρετανικών δυνάμεων.

ΤΡΙΤΟ: Όλες οι κομματικές οργανώσεις, σ' όλες τις πόλεις και σ' όλες τις γωνιές της κυπριακής γης, κινητοποιούνται κατά πυρετώδη πρωτοφανή τρόπο και αποστέλλουν τους εθελοντές τους. Η μια πόλη αμιλλάται την άλλη πόλη, το ένα χωριό, το άλλο χωριό, ποιος να στείλει περισσότερα και καλύτερα μέλη.

ΤΕΤΑΡΤΟ: Και στις πέντε επαρχιακές οργανώσεις του κόμματος οργανώνονται πανηγυρικές κομματικές συνδιασκέψεις κατά τις οποίες εξάγεται μπροστά στο λαό η κομματική θέση και εγκρίνονται οι κατάλογοι της τιμήσ- τα ονόματα των εθελοντών μας.

ΠΕΜΠΤΟ: Κατά την 27ην Ιουνίου αυτοκίνητα απ' όλες τις πόλεις της Νήσου ξεκινούν προς τη Λεμεσό μεταφέροντας τους τιμημένους εθελοντές, που πειθαρχικοί στο σύνθημα του Κόμματος και πιστοί στη φωνή του καθήκοντος έσπευσαν να πάρουν τη θέση τους στο στρατό, για τη λευτεριά της ανθρωπότητας για την ικανοποίηση των κυπριακών πόθων.

ΕΚΤΟ: Το πρωί της 28ης Ιουνίου κάτω από το Δημοτικό Μέγαρο της Λεμεσού, η πιο σημαντική συγκέντρωση: "Τέτοια συγκέντρωση με τόσο αριθμό εθελοντών δεν γνωρίσαμε ποτές", έτσι διακήρυξε από τον εξώστη ο έντιμος διοικητής Λεμεσού. 750 παιδιά του λαού, ηρωϊκοί εθελοντές, κατά την καθορισμένη από το ανορθωτικό κόμμα του εργαζομένου λαού, ώρα και στιγμή, ξεκινούν προς τα Πολεμίδια, προς τη νέα ζωή, ζωή που βρίσκεται καθημερινά στην εξυπηρέτηση της δικής μας ζωής, της δικής μας λευτεριάς, της δικής μας ησυχίας.

Σ' αυτά τα έξι κύρια σημεία βρίσκεται το μεγαλείο αυτής της πράξης, το μεγαλείο αυτής τις τιμητικής σελίδας της ιστορίας του νησιού μας. Δηλαδή:

Σύνθημα: Ελληνικό, πανανθρώπινο, δημοκρατικό, φιλελεύθερο, κυπριακό.

Παράδειγμα: Λαμπρό, αμίμητο ιστορικό, φωτοβόλο.

Κινητοποίηση: Απαράμιλλη πειθαρχική,

Κομματική.

Κάθοδος, εκκίνηση: Εξαίρετη αξιοθαύμαστη, τιμητική για το κόμμα μας, για την Κύπρο μας, χειροκροτημένη από τον κάθε τίμιο και υγιή άνθρωπο.

Ποτές δεν γνώρισε η Κύπρος μας τέτοιες μέρες, μέρες λαμπρές και ηρωϊκές κατά τη διάρκεια του πολέμου.

Είναι βέβαια ωστόσο κι άξιο κάθε προσοχής και εκτίμησης ότι πολλές χιλιάδες κύπριοι λεβέντες της υπαίθρου και της πόλης έσπευσαν από την πρώτη μέρα, κι' ύστερα μέχρι τον Ιούνιο του **1943**) στη φωνή του καθήκοντος και ηρωϊκά πολέμησαν σ' όλα τα μέτωπα. Μα είναι επίσης γεγονός πως οι λεβέντες μας ξεκινούσαν κατά τη διάρκεια των τεσσάρων χρόνων που περάσαν, σαν μονάδες, σαν άτομα. Ξεκινούσαν όχι κάτω από ένα ενιαίο σύνθημα, γιατί τέτοιο σύνθημα δεν είχε ριχθεί και καλά αναλύθηκαν στην ομιλία μας, κατά την Παγκύπριαν συνδιάσκεψη της **27ης Ιουνίου**- που δημοσιεύθηκε ολόκληρη στον "Ανεξάρτητο", οι λόγοι που δεν επέτρεψαν να ριφθεί το σύνθημα αυτό νωρίτερα. Και δεν διστάζουμε να το επαναλάβουμε ότι γι' αυτήν την κατάσταση ακέραια την ευθύνη φέρει η Κυβέρνηση πούχε τόσο τρομερό παρεξηγήσει το ιστορικό μας υπόμνημα της **30ης Μαΐου 1942** και είχε παρεξηγήσει τόσο πολύ τα αισθήματα του κυπριακού λαού, καθ' όλο το προηγούμενο διάστημα.

Μόνο η ανάπτυξη των δυνάμεων του Κόμματος μας κατά το τωρινό στάδιο, μέσα σε συνθήκες αντίδρασης απ' όλες τις μεριές και μόνο αυτή η ζηλευτή ανάπτυξη των δυνάμεων είναι εκείνη, που επέτρεψε ώστε να στεφθή με περιφανή επιτυχία η μεγαλειώδικη εκδήλωση του κόμματος μας με το ηρωϊκό πολεμικό του σάλπισμα της **16ης Ιουνίου**.

Αυτή ακριβώς είναι η βάση πάνω στη οποία στηρίχθηκε η νέα, η ιστορική η αποφασιστική καμπή του Κόμματος μας.

Είναι, αναμφισβήτητα μεγαλειώδικη αυτή η πράξη και μεγάλο, βαθύ, ιστορικό ανεχτίμητο το νόημα της, για τους σημερινούς και μελλοντικούς αγώνες

του Κυπριακού λαού.

Τότε στην ιστορική αυτή σύσκεψη στο "περιβόητο" και περιλάλητο γι' αυτούς συμπόσιο, ο εισηγητής κ. Γεώργιος Βσιλειάδης, παρ' όλο που δεν παρουσιάστηκε μ' αναλυμένη επεχταμένη εισήγηση (η ομιλία του δεν υπερέβαινε τη μιάμισυ σελίδα) εν τούτοις θεώρησε καθήκο του να αφιερώσει το ένα τρίτο σχεδόν της ομιλίας του στον σημερινό αγώνα, καταλήγοντας με τ' ακόλουθα:

" Η παρούσα συνέλευσις πιστεύει ακραδάντως ότι η ίδρυσις Πολιτικού Κόμματος ως το υπό συζήτησιν, θα ενώση και θα συντονίση τας ενεργείας πολλών χιλιάδων κυπρίων κατά τρόπον ώστε ηνωμένοι ούτοι εις ισχυρόν Πολιτικόν κόμμα να δύνανται να παράσχουν θετική κα πραγματική βοήθεια εις τον φοβερόν αυτόν πόλεμον της δημοκρατίας κατά της απολυταρχίας και της εθνικής ελευθερίας των λαών κατά της βίας και της καταπίεσεως των όπλων (Βλέπε έγγραφον αρ. 1 ΑΚΕΛ".

Και θυμούνται όλοι το ολιγόλογον πρώτον ανακοινωθέν της Κεντρικής Επιτροπής του Ανορθωτικού Κόμματος που δημοσιεύτηκε την επαύριο, **15** τ' Απρίλη **1944** στον "Ανεξάρτητο" πριν βέβαια βγει ακόμη η Σοβιετική Ένωση στον πόλεμο και που κατέληγε με τ' ακόλουθα:

"Η ιδρυτική συνέλευσις ανεφέρθη στο κρίσιμο των σημερινών περιστάσεων και έκρινε ότι η σύστασις κόμματος, ως το ΑΚΕΛ με καθαρώς δημοκρατικόν αντιφασιστικόν αντιχιτλερικόν χαρακτήρα, συνάδει πλήρως προς τον σημερινόν αγώνα κατά της απολυταρχίας και της βίας".

Αυτή ήταν η βάση πάνω στη οποία στηρίχτηκε το κόμμα μας όσον αφορά τον σημερινόν πόλεμον στα πρώτα του βήματα. Βάση καθαρά εθνική, καθαρά δημοκρατική.

Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να διαστρεβλώνει τα γεγονότα. Λίγο πιο αργά, στις **16** Ιουλίου **1941**, το Κόμμα μας με τη ευκαιρία της πραγματοποίησης της αγγλο-σοβιετικής συμμαχίας απέστειλλε συγχαρητήριο

τηλεγράφημα τη Α.Ε. τον κυβερνήτη διακηρύττοντας ότι είναι έτοιμο για τον ενιαίο αντιφασιστικό αγώνα. Υστερα από πέντε μόνο μέρες, στην **21** Ιουλίου, ο έντιμος διοικητής της Λεμεσού, μας διεβίβαζε τις ευχαριστίες της Α.Ε. για το τηλεγράφημά μας :

" Υστερα από **39** μέρες, στις **30** του Αυγούστου, βλέπει το φως της δημοσιότητας, η έκκληση του Κόμματος μας για τη μια μέρα δουλειά και την άμυνα της Κύπρου. Διακηρύξαμε τότες:

"Χέρι με χέρι, μ' όλους τους λαούς, με τον ελληνικό, τον αγγλικό, το Σοβιετικό, τον Αμερικανικό, μ' όλους τους ελεύθερους λαούς, μ' όλους τους υποδουλωμένους λαούς, ο Κυπριακός λαός είναι έτοιμος να προσφέρει όλες του τις δυνάμεις στον συμμαχικό αγώνα".

Σ' αυτή τη γραμμή συνεχίσαμε, γραμμή που στηριζόταν πάνω στη γερή κι ασάλευτη βάση της προγραμματικής μας κατεύθυνσης. Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να διαστρεβλώνει τα γεγονότα.

Δεν θέλουμε να σιματήσουμε στο Πρόγραμμα μας και σ' όλες τις διακηρύξεις και τα έγγραφα μας πριν από το πρώτο μας συνέδριο. Τα πιο πάνω ντοκουμέντα είναι αρκετά για να δείξουν την όλη εικόνα. Θα θέλαμε εντούτοις να παραθέσουμε τα σημαντικότερα γεγονότα, τα σημαντικότερα συνθήματα μας, που δείχνουν την κομματική μας θέση έναντι του ενιαίου αντιφασιστικού συμμαχικού πολέμου, από το πρώτο μας συνέδριο ίσαμε σήμερα.

Ας αρχίσουμε λοιπόν από το έγγραφο του Πρώτου μας συνεδρίου, που όπως είναι γνωστό συνήλθε σ'αυτή τούτη την ίδια αίθουσα τις **5** του Οκτώβρη **1941**.

Ποιο κεντρικό καθήκο έμπαινε τότε μπροστά μας;

Να η απάντηση του συνεδρίου:

"Ο λαός μας πρέπει να διαπαιδαγωγηθή αντιφασιστικά. Η δουλειά μας πρέπει νάναι τέτοια ώστε το Χιτλερικό δηλητήριο με το οποίο ποτίστηκαν κάποτε τα πιο καθυστερημένα στρώματα του λαού να ατονίσει. Η αντιφασιστική μας δουλειά πρέπει νάναι

τόσο έντονη, ώστε όλοι ανεξαιρέτα οι εργάτες και εργαζόμενοι να νοιώσουν την πραγματική σημασία του αντιφασιστικού αγώνα και ν' αντιληφθούν ότι η εργασία για την άμυνα της νήσου είναι δουλειά που ενδιαφέρει φωτιά κάθε συνειδητό και τίμιο άνθρωπο, όπως η εργασία για την άμυνα της Αγγλίας και της Σοβιετικής Ένωσης, είναι δουλειά που ενδιαφέρει ζωτικά κάθε τίμιο Αγγλο και σοβιετικό πολίτη.

Υστερα από **50** μέρες στην Ολομέλεια της Κεντρικής μας Επιτροπής θέταμε σαν κεντρικό καθήκον:

" Να εκλαϊεύσουμε τις συμμαχικές επιτυχίες. Να δουλέψουμε κατά τέτοιο τρόπο μέσα στις μάζες ώστε αυτές, όχι μόνο να προετοιμαστούν για ν' απολαύσουν τους καρπούς της νίκης, αλλά και συνειδητά να προσφέρουν όλες τους τις δυνάμεις για την επίτευξη αυτής της νίκης".

Υστερα από **15** περίπου μέρες, στις **6** του Δεκέμβρη του **1941**, όταν η Ιαπωνία κατά ύπουλο τρόπο κτυπούσε τους συμμάχους, η γραμματεία έθετε τα πιο κάτω σαν κεντρικό καθήκο μπροστά στους εργάτες και γυναικά μπροστά στον εργαζόμενο λαό:

" Ακολουθήτε τον τιμημένο δρόμο των εργατών της Μεγάλης Βρετανίας, της Σοβιετικής Ένωσης των Ηνωμένων Πολιτειών. Εντείνετε τις δυνάμεις σας, δουλεύετε ακούραστα σ' όλους τους τομείς που μπορούν να θεωρηθούν έργα αμύνης, έργα δημόσιας ασφαλείας. Νάστε έτοιμοι οποιαδήποτε στιγμή για να προσφέρετε τις δυνάμεις σας, κάθε θυσία, σ' αυτό τον αγώνα, στον οποίο σήμερα προσφέρουν το αίμα τους τα παιδιά του λαού, σ' όλες ανεξαιρέτα τις μη φασιστικές χώρες".

Στην **3η** Ολομέλεια μας, στις **3** του Μάη **1942**, εξακολουθεί η Κεντρική Επιτροπή να επιμένει στο ίδιο κεντρικό καθήκο, υπογραμμίζοντας.

" Άλλο ουσιαστικό μέτωπο απ' αυτό, το αντιφασιστικό, το αντιχιτλερικό, το αντιμουσουλμανικό, το αντιδιχτατορικό, δεν υπάρχει

σήμερα. Οσο πιο εντατικά δουλέψαμε τώρα σ' αυτό το μέτωπο, ανεξάρτητα αν ο κίνδυνος πλησιάζει ή απομακρύνεται από τις ακρογιαλές μας, τόσο ισχυρότερες αποτελεσματικώτερες γίνονται οι δυνάμεις μας για τον κατοπινό δρόμο προς την πραγματοποίηση του προγράμματος μας".

Υστερα από 27 μέρες, στις 30 Μαΐου 1942, στην 4η Ολομέλεια μας, την Ιστορική Ολομέλεια από την οποία βγήκε το πιο λαϊκό υπόμνημα που γνώριζε ποτέ η Κύπρος, παραθέταμε μπροστά στην Κυβέρνηση όλες εκείνες τις αιτίες, τις ουσιώδεις αιτίες που εμπόδιζαν την Κυπριακή συμβολή να γίνει ολόθερμη και παλλαϊκή. Υπογραμμίζαμε τότες:

"Κάτω από την πίεση όλων αυτών των γεγονότων, η μεγαλύτερη συμβολή του Κυπριακού λαού σε έμπυχο υλικό δεν μπορεί ν' αποβεί πραγματική συμβολή, αποτελεσματική συμβολή, συμβολή όπως τη θέλει ο συμμαχικός αγώνας, θα λείπει απ' αυτή τη συμβολή, η διάθεση, το αίσθημα η ψυχή που θαυματουργεί στους λαούς που παλαίουν για συγκεκριμένους σκοπούς, για ελευθερία με λαϊκό περιεχόμενο και σαφή καθορισμό".

Μα δεν σταματούμε εδώ. Υστερα από 40 μέρες, αποτεινόμενοι στην Α.Ε. με ανοικτή επιστολή, διακηρύτταμε:

"Ο Κυπριακός Λαός, σας διαβεβαιούμε, είναι αξίος να πραγματοποιήσει θαύματα, δώσατε του την ευκαιρία με την ικανοποίηση των δικαίων του πόθων".

Ήταν τότε που την Κύπρο μας την απειλούσε άμεσος κίνδυνος, γι' αυτό και το κόμμα προέβαινε στην ακόλουθη έκκληση προς όλα τα μέλη του Κόμματος με ενδοκομματική εγκύκλιο:

"Σε περίπτωση πραγματικής άμυνας στην Κύπρο, το κόμμα μας, καλείται να πάρει πρωτοποριακή θέση. Όλα τα μέλη του κι όλα τα στελέχη του, πρέπει να μπουν στην πρώτη γραμμή του αγώνα, το κόμμα πρέπει να καλέσει το λαό να πράξει το καθήκο του. Ολόκληρη η καθοδήγηση του Κόμματος μας, πρέπει να καθοδηγεί τον αγώνα. Σύνθημα μας πρέπει νάναι : Κάθε Κύπριος να

καταλάβει τη θέση του στην πρώτη γραμμή".

Αυτά είναι τα γεγονότα. Τα γεγονότα μέσα στα οποία αντικαθρεπίζεται το ηρωικό μας Κόμμα. Μόνο συκοφάντες μπορούν να κλείουν τα μάτια μπροστά σ' αυτά τα γεγονότα.

Και συνεχίζει το κόμμα μας στην ίδια γραμμή:

"Στην Ολομέλεια μας στις **14.9.1942** το Κόμμα επιμένει και πάλιν για την εξασφάλιση ευνοϊκών συνθηκών στην αντιφασιστική πολεμική προσπάθεια.

"Το Κόμμα ολόκληρο, υπογραμμίζαμε στην έκθεση μας, μένει πάντα με την ελπίδα της αλλαγής, της αλλαγής της κυβερνητικής τακτικής για τη δημιουργία όλων εκείνων των προϋποθέσεων που θα εξασφάλιζαν τη μεγαλύτερη, την ένθερμη και την ολόψυχη ενεργό συμμετοχή του κυπριακού Λαού στην πολεμική δράση, το κόμμα μας δεν θα παύσει ποτέ να εργάζεται γι' αυτές τις προϋποθέσεις".

Στην **6η** Ολομέλεια της **3** του Νιόβρη ξαναφωνάζουμε στην Κυβέρνηση: "Ένα υπεύθυνο λαϊκοδημοκρατικό εκλεγμένο Νομοθετικό Σώμα θα εξασφάλιζε από τη μια μερικά σωστή εθνική πολιτική, και από την άλλη εξυπηρετική για το λαό λύση όλων των οικονομικών προβλημάτων του τόπου. Μια τέτοια κατάσταση θα εξασφάλιζε όλες εκείνες τις προϋποθέσεις που θα επέτρεπαν στον Κύπριο εργάτη και εργαζόμενο να καταλάβει ακόμη πιο τιμητική θέση στον αντιφασιστικό πολεμικό μέτωπο".

Και στο δεύτερο μας συνέδριο, στις **30** του Γεννάρη **1943**, διακηρύτταμε συμπερασματικά ότι το κόμμα ολόκληρο παραμένει προσηλωμένο στην υπόθεση της αντιφασιστικής νίκης, γιατί σύμφωνα με τα επιγραμματικά λόγια του ξακουστού ρώσου συγγραφέα Ιλια Ερεμπουργκ: "Είναι φανερό πως δεν μπορεί να υπάρξει συμβίωση φασισμού και ανθρωπίνων υπάρξεων. Η ανθρωπότητα θα καταστραφεί από το φασισμό, ή ο φασισμός θα εξολοθρευτεί από την ανθρωπότητα".

Το Κόμμα ολόκληρο καταδίκασε στο δεύτερο του συνέδριο την αντίδραση της κυβέρνησης προς τις Κυπριακές αξιώσεις, κατεδίκασε τη γραμμή της

"ελευθερίας", κατεδίκασε την τακτική όλων των ανεμομύλων και κατέληγε στο γενικό συμπλήρωμα ότι:

"θα συνεχίσει μέχρι τέλους την πιο πάνω καθαρά αντιφασιστική τακτική του για την εξυπηρέτηση, των συμφερόντων του λαού, μέσα στα πλαίσια των καθηκόντων που θέτει μπροστά μας ο σημερινός πόλεμος".

Αυτή είναι η όλη μας γραμμή. Σ' αυτή τη γραμμή συνεχίζουμε σήμερα, με σαφήνεια και υγιή κομματικό προσανατολισμό. Αυτή τη γραμμή θα συνεχίσουμε μέχρι τέλους.